

Abstrakt

Předkládaná diplomová práce je dvou případovou komparativní studií, jejímž cílem je porovnat dvě vybrané země, Finsko a Českou republiku, v oblasti organizace základního školství. Za srovnávací kritérium bylo zvoleno měřítko spravedlnosti, které bylo dále rozpracováno do jednotlivých indikátorů. Stěžejním indikátorem se v tomto ohledu stala selektivita vzdělávacích systémů. Z tohoto důvodu práce mapuje zejména způsob a míru diferenciaci žáků na jednotlivých úrovních vzdělávání u obou zkoumaných zemí a snaží se zjistit počet dětí, který je v nich vzděláván.

Výsledky srovnávací analýzy ukázaly, že zatímco ve Finsku existují pouze dva typy škol, v České republice bylo identifikováno pět vzdělávacích programů různé úrovně. Finsko rovněž v porovnání s Českou republikou využívá v daleko menší míře diferenciaci žáků na úrovni školy, dokonce i třídy. Ve Finsku neexistují třídy s rozšířenou výukou některého z předmětů. Zatímco ve Finsku dochází k první diferenciaci žáků až v 16 letech, v České republice jsou žáci do různých vzdělávacích programů rozřazováni již po ukončení prvního stupně základní školy, tj. v 11 letech. Ve Finsku se mimo hlavní vzdělávací proud vzdělává pouze 4 % žáků. V České republice tento podíl činí 18 % žáků ze všech dětí školou povinných. Základní vzdělávání v České republice je tedy oproti Finsku vysoce selektivní. Vykazuje větší závislost výsledků žáků nejen na rodinném zázemí, ale také na sociálním indexu školy. Z těchto důvodů je v porovnání s Finskem rovněž méně spravedlivé.